

— **UTMED**, utmäd, prep. 1) Invid, bredvid. *Bo u. kyrkan.* — 2) Utefter, längs efter. *Ro u. stranden.* — *Adv.* (uttalas: utmä'd) Invid. *Han bor här u.*

UTMERGLA, utmærrjla, v. a. 1. (af *Merg*) Betaga all must och merg, göra alldeles kraftlös, fullkomligt utmagra. *Utsvåfningar u. kroppen.* Såges äfv. bildligt om jord. — *U-s*, v. dep. Blifva alldeles utmagrad. — *U-d*, part. pret. *En u. lungsigtig.* — *Utmærglande*, n. 4. [Utmærgla.]

UTMERGLING, f. 2. 1) Utmærglande. — 2) Utmærgladt tillstånd.

UTMINUTERA, v. a. 1. Försälja i minut. — Äfv. *Minutera ut.* — *Utmäntering*, f. 2.

UTMJÖLKA, v. a. 1. 1) Mjölka en ko o. s. v. så hårdt, att hon ej vidare kan gifva någon mjölk. — 2) (fig. fam.) Draga af någon all den vinst man kan, tills den alldeles upphör.

UTMOTA, v. a. 1. Mota, drifva, fösa ut. — Äfv. *Mota ut.* — *Utmotande*, n. 4. o. *Utmotning*, f. 2.

UTMYNTA, v. a. 1. Slå till mynt. *U. guld, silver.* — *Utmyntande*, n. 4. o. *Utmyntning*, f. 2.

UTMÅL, n. 5. Det område, inom hvilket ett visst grufarbete får drifvas.

UTMÅLA, v. a. 1. 1) Måla sirligt med blomster, figurer, o. s. v. — 2) (fig.) Skildra med öfverdrift, öfverdrifvet prisa, svärta, o. s. v. *U. i rosenrödt, i de svartaste färger.* *U. någon som en tyrann.* *Illu u., äfv. blott u., svärta, småda.* — Äfv. *Måla ut.* — *Utmålände*, n. 4. o. *Utmålning*, f. 2.

UTMÅNGLA, v. a. 1. 1) Hålla till salu saker, som äro föremål för mänglerörelse. — 2) Se *Utprängla.* — Äfv. *Mångla ut.* — *Utmånglande*, n. 4. o. *Utmångling*, f. 2.

UTMÄRKA, v. a. 2. 1) Genom märke beteckna, utstaka, göra igenkännelig. — 2) Vara kännemärke på, tillkännagifva, antyda. *Delta drag u-ker en stolt karakter.* — 3) Visa ovanlig och hedrande uppmärksamhet. *U. någon framsför andra.* — *U. sig*, v. r. 1) Hafva något visst kännemärke, något visst egendomligt. *Denna blomma u-ker sig genom sin lukt. Han u-ker sig genom många besynnerligheter.* — 2) Göra sig namnkunnig, berömd genom handlingar, arbeten, bedrifter, som väcka uppseende. *Han u-kte sig i slaget vid Alma.* *U. sig som skald, genom uppfinningar.* — *U-nde*, part. akt. Som utmärker. *Ett u. kännetecken.* — *Utmärkt*, part. pass. *En plats, u. genom en spänd lina.* *Grundet är u. af en tunnboj.* — Brukas ganska ofta adjektivt i följande betydelser: a) Märkvärdig, märklig, allmänt känd. *Dessa djur äro u-a för sin förmåga att länge kunna umbära föda.* — b) Namnkunnig, berömd för någonting utmärkande. *En u. man.* — *Syn.* Distingverad. — c) Ovanlig, utomordentlig. *U. förtjenst.* *U-a tjänster.* *U. aktning, heder, anseende, ynnest.*

UTMÄRKANDE, n. 4. Handlingen, hvarigenom person eller sak utmärkes.

UTMÄRKELSE, f. 3. 1) Ovanlig och hedrande uppmärksamhet, som visas någon. — 2) Handling, hvarigenom någon utmärker sig. *Strida med u., med största beröm.* — *Syn.* Distinktion.

UTMÄRKT, adv. På ett utmärkt sätt, ovanligt, utomordentligt, i högsta grad. *Spela u. väl.* *U. vacker, ful, skicklig.*

UTMÄTA, v. a. 2. 1) Se *Mäta ut* (under *Mäta*, bem. 1). — 2) I kraft af laga dom, för

en fordringsägares räkning, belägga med kvarstad saker, tillhöriga en dess gäldenär, för att genom deras försäljning få en fordran godtgjord. — Äfv. *Mäta ut.* — *Utmätände*, n. 4. (för bem. 1).

UTMÄTNING, f. 2. 1) Utmätande. — 2) Beläggning med kvarstad för fordringsägares räkning. Jfr. *Utmäta*, bem. 2. *Göra u. hos någon.*

UTMÄTNINGSDOM, m. 2. Se *Utmätningsslag*.

UTMÄTNINGSGILL, a. 2. Som lagligen kan utmätas.

UTMÄTNINGSMÅL, n. 3. Se *Utsökningsmål*.

UTMÄTNINGSUTSLAG, n. 3. Laga rätts utslag, i kraft hvaraf utmätning skall verkställas.

UTMÄTNINGSVIS, adv. Genom utmätning.

UTMÖNSTRÄ, v. a. 1. 1) Vid mönstring utdöma såsom oduglig. — 2) (fig.) Utdöma, kassera, förkasta ett eller flera föremål ibland många. — *Utmönstrand*, n. 4. o. *Utmönstring*, f. 2.

UTNÄMNA, v. a. 2. Tillsätta till embete, syssla, befäl. *U. någon till en ledig syssla.* *U. en general.* *U. sin efterträdare*, bestämma den person, som skall bli ens efterträdare. *U. någon till sin efterträdare, arfvinge*, förklara någon för &c. — Äfv. *Nämna ut.* — *Syn.* Tillsätta, Förordna, Utse. — *Utnämmande*, n. 4. o. *Utnämning*, f. 2.

UTNÄS, n. 5. Se *Udde*.

UTNÖTA, v. a. 2. Genom nöting utslita, göra oduglig, utplåna. — Äfv. *Nöta ut.* — *Utnött*, part. pass. o. adj. *U-a skodon.* (Fig.) *U-a skäl, tankar, talesätt*, alltför vanliga, vardagliga. — *Utnötande*, n. 4. o. *Utnötning*, f. 2.

UTOM, utämm, prep. (af *Ut* och *Om*) Betecknar: 1) a) Rörelse ut ur något omgifvet, kringslutet, begränsadt, till den omgifvande platsen, rymden, trakten. *Föra någon till ett ställe u. staden.* — b) Rörelse inifrån ut genom något begränsande, stängande. *Gå u. tullen, u. vallarna.* *Jag kommer ej u. dörrn*, jag får aldrig tid att gå, fara ut, bort. *U. hus*, se *Utomhus*. (Fig.) *De gränser, u. hvilka man ej kan gå*, som man ej kan öfverstiga. — 2) a) Läge, plats i en omgifvande rymd, trakt, med hänseende till något der innanför varande. *Bo u. staden.* *Spatsera u. vallarna.* — b) Utanföret. *Stå u. dörrn.* — 3) Undantagandes. *Alla u. honom.* *Hela boken u. titeln.* *Alla u. en.* *Ingen u. mig*, ingen annan än jag. — 4) Förutom. *U. allt detta har han...* *U. dess*, se *Utomdess*. — Här-af: Dessutom. — 5) Utan. *U. honom hade jag varit förlorad.* — 6) *U. sig* (uttalas både utämm o. utämm), uttryck, hvarigenom betecknas en så stark sinnesrörelse, att man för tillfället ej rätt kan bruka sitt förnuft, vare sig af vrede, harm, glädje, sorg, o. s. v. *Vara u. sig, alldeles u. sig.* *Bringa u. sig.* *Vara, bli u. sig af vrede, af glädje.* — *Syn.* Ifrån sig. — *U. att*, *U. det att*, konj. Undantagandes att; utan att; förutom att.

UTOMDESS, utämmdä'ss, konj. Förutom detta.

UTOMGÅRDS, utämmgård's, adv. (fam.) Utom gården.

UTOMHUS, utämmhus, adv. Utom huset, utom hemmet, ej hemma hos sig, borta. *Ligga u.*

UTOMKRING, utämmkring, prep. o. adv. 1) Utanföret omkring. *Rida u. vallarna.* *Fara u. sjön.* *Gå u.* — 2) I trakten omkring. *De som bo u. staden.* *Många bo u.*

UTOMLANDS, utämmlands, adv. Till eller